

Doprovodný text k výstavě Atellér Бања
Лука v pražském prostoru tranzitdisplay,
23 02 – 11 03 2012

tranzit
Ateliér Бања Лука
display

Accompanying text to the exhibition Atelier Бања
Лука in the Prague premises of tranzitdisplay.
23 February to 11 March 2012

Ateliér Бања Лука vznikl na konci zimy 2010 jako paralelní pracovní platforma doprovázející působení Jespera Alvaera a Jiřího Ptáčka na Fakultě výtvarných umění VUT v Brně. Prvotní iniciativa dvou studentů, Mladena Bundala a Dajana Špiriće, aby Alvaer s Ptáčkem připravili výstavu českého umění v bosensko-srbském městě Banja Luka, se založením „ateliéru“ změnila v dlouhodobou pracovní dílnu založenou na kolektivních tvůrčí práci a později vyjádřenou v metaforách „kulatého stolu“ a „filmové produkce“.

„V tento okamžik je Ateliér Бања Лука téměř nepopsaným listem, který má být postupně naplněn otázkami a návrhy. Co všechno lze zahrnout pod pojem 'výstava'? (...) Ateliér Бања Лука může fungovat paralelně k regulérním ateliérům FaVU, hostit studenty, pedagogy i osoby nepatřící do struktury školy.“

(Z první výzvy Ateliéru Бања Лука rozeslané přes adresář FaVU a vyvěšená na jejím webu 7. března 2010)

Myšlenkou dílny se brzy stal záměr metodicky rozpracovat modely společné tvorby a objevovat její potenciál. Okruh napojených osob postupně překročil hranice školy.

„Základním požadavkem je nepracovat s hotovými artefakty, ale s přístupy, které nám umožní zapojit do našeho projektu místní komunitu a výstavu realizovat na základě komunikace uvnitř našeho kolektivu i s ní. Modely týmové práce, pohyblivých rolí a zodpovědností v této struktuře a dobrovolného angažmá jsou pro nás v tento okamžik hlavní výzvou.“

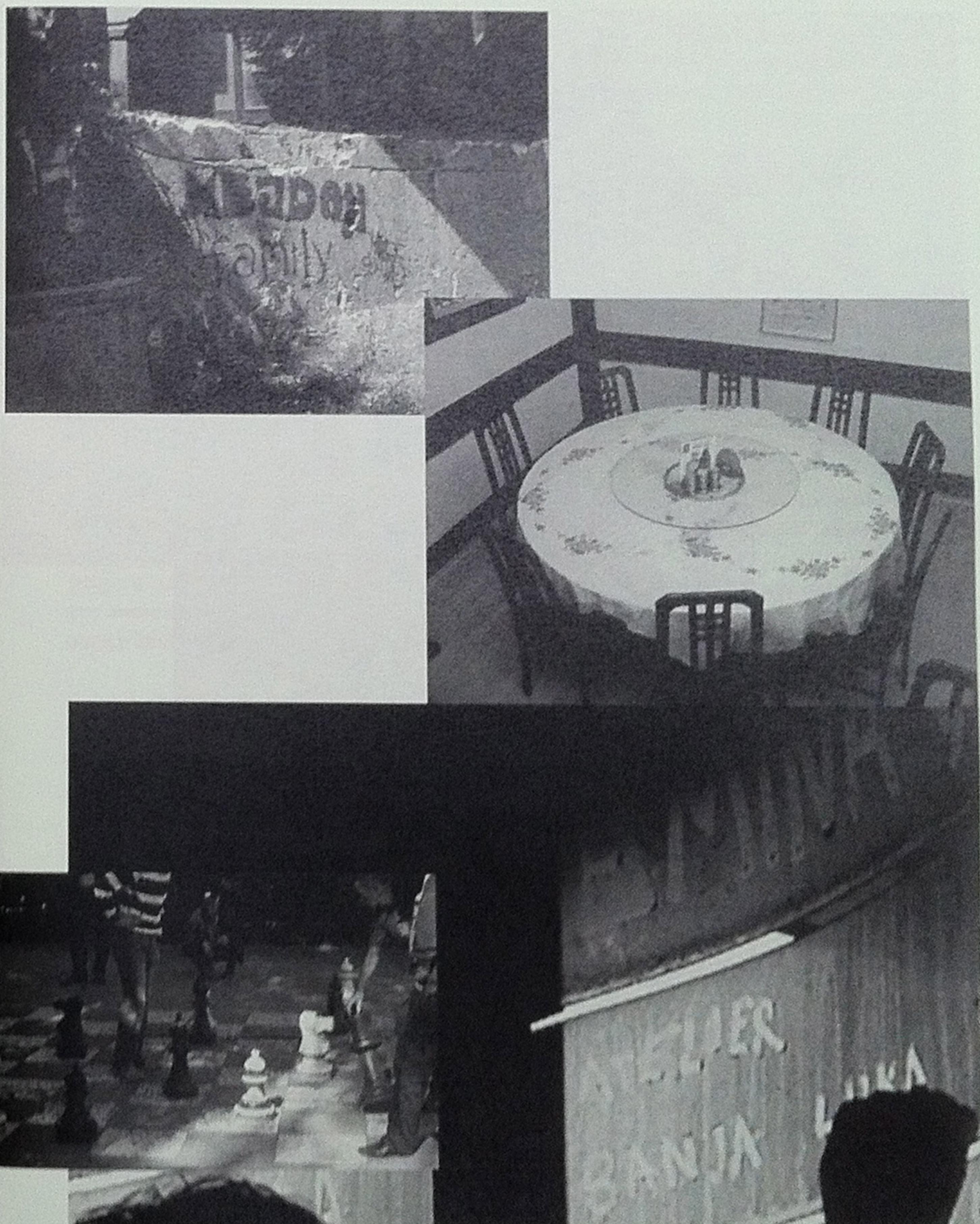
(Z druhého dokumentu Ateliéru Бања Лука zveřejněného 29. března 2010)

The Banja Luka [Banja Luka] Atelier was established at the end of winter 2010 as a parallel working platform accompanying the activities of Jesper Alvaer and Jiří Ptáček at the Faculty of Fine Arts of the University of Technology, Brno. Originally the brainchild of two students, Mladen Bundalo and Dajan Špirić, who wanted Alvaer and Ptáček to mount an exhibition of Czech art in the Bosnian-Serbian town of Banja Luka, the project turned into a long-term workshop based on the idea of collective creative work and later expressed in the metaphors "round table" and "film production".

"Right now the Banja Luka Atelier is a kind of tabula rasa, which will gradually be filled up with questions and proposals. What does the concept of an "exhibition" actually cover? (...) The Banja Luka Atelier could operate in parallel with the regular FaVU ateliers, play host to students, teachers and persons not connected with educational establishments." (From the first call published by the Banja Luka Atelier, distributed via the FaVU mailing list and posted on its website on 7 March 2010)

The idea behind the workshop soon became a plan to develop methodically models of collective creative work and discover their potential. The circle of persons associated with the project gradually moved beyond the confines of the university.

"The basic requirement is not to work with readymade artefacts, but with procedures. These procedures will allow us to incorporate the local community into our project and to organise an exhibition on the basis of communication both within and without our collective. At this moment in time, models of teamwork, flexible roles and responsibilities within this structure, and voluntary involvement represent the main challenge we are facing." (From the second document published by the Banja Luka Atelier on 29 March 2010)

Horizontem první fáze společných aktivit byl společný pracovní pobyt v Bosně a Hercegovině v září 2010. Zúčastnilo se ho patnáct osob – výtvarných umělců, teoretiků a hudebníků. Během pobytu byla uskutečněna série akcí, v nichž byly prověrovány funkčnost „scénářů“ – navržených modelů kolektivní spolupráce. Příprava na něj probíhala celý letní semestr 2010 a dva týdny v Banja Luce završily práci se scénáři napsanými v průběhu letních měsíců (červenec–srpen) formou korespondenčního přeposílání scénářů všem účastníkům v náhodném pořadí a s výzvou k jejich přeplsování.

Realizované scénáře (stručný popis)

Botník: Každý účastník byl vyzván, aby si vyměnil boty s cizím člověkem.

Dokumentarista: Místní spisovatel byl požádán, aby doprovázel Atellér Baňa Luka a ze své pozice literárně reflektoval jeho činnost.

Duhová Ekonomika: Alternativní ekonomický model postavený na teorii o spícím kapitálu. Každý mohl vyměnit umělecké dílo s cizím člověkem za předmět, který sám považoval za proti hodnotu. Předmět se pokoušel dále vyměnit za jiný předmět vyšší nominální hodnoty, ovšem s podmínkou, že ho dosavadní majitel nepotřebuje. Cílem bylo vytvořit řetěz výměn a hromadění kapitálu to, co už máme, ale nepotřebujeme.

Edible Metaphore /after Kubelka/ – Jedlá metafora: Každý den jeden účastník trávil odpoledne nákupem a přípravou večeře s kuchařkou z Banja Luka. Společnou práci a rozhovor dokumentoval fotografie a nahrávkou rozhovoru.

The horizon of the first phase of collective activities was a joint working trip to Bosnia and Herzegovina in September 2010. Fifteen people took part: artists, theoreticians and musicians. A series of events took place, in which the functionality of "scenarios", i.e. proposed models of collective cooperation, was verified. The preparatory phase last the whole of the summer semester 2010 and the two weeks in Banja Luka culminated in activities involving scenarios written during the summer (July-August), which were forwarded to all participants in a random sequence with a request that they be rewritten.

Scenarios realised (brief description)

Shoe rack: Every participant was asked to swap shoes with someone they didn't know.

Chronicler: A local writer was requested to attend the Banja Luka Atelier and to chronicle their activities in words.

Rainbow economy: An alternative economic model based on the theory of sleeping capital. Everyone could swap a work of art with someone they didn't know for an item which they deemed to possess a counter value. They then tried to swap the item again for another item with a higher nominal value, on condition that the current owner did not need it. The aim was to create a chain of exchanges and the accumulation of capital, that which we have but don't need.

Edible Metaphor /after Kubelka/: Every day one participant spent the afternoon shopping and preparing dinner with the cook from Banja Luka. They documented their work and conversations in photographs and audio recordings.

Emblematický model: Každý účastník byl vyzván, aby zkombinoval text a statický filmový záběr do formy odpovídající pravidlům emblematiky.

Jibberish: Totalein nonstop 24 krog ak Jibberish lingwas. Derridok ik shamané. H'ma h'ma té, albidain kretve nutita oit p'. Velendekzse óó, urvita Gindya ooap.

Poučení z Banja Luka: Sběr materiálu pro vypracování studie o architektuře a urbanismu Banja Luka analogické knize Learning from Las Vegas od Roberta Venturiho, Denise Scott Brownové a Stevena Izenoura.

Praní špinavého prádla: Praní prádla v řece.

Seznamka: Každý z účastníků oslovil místního člověka a pozval ho na společné večerní posezení do Hotelu Bosna. Muž pozval ženu, žena muže. Výsledkem byla společnost, kde se polovina účastníků znala a druhá ne a kde byl stejný počet mužů a žen.

Zavřené oči Ljubljji: Navštívili jsme bývalé hornické město Ljubljja. O životě v městě s devadesátiprocentní nezaměstnaností nám vyprávěl vedoucí centra pro děti.

Předměstí: Každý den dva z nás nasedli na autobus městské hromadné dopravy a nechali se odvézt na konečnou. Místo se pokusili subjektivně zmapovat.

Totem: Pokusili jsme se definovat, co je pro nás totém, a shromázdili několik myšlenek a předmětů.

Sé smutnou pianítkou objedeš svět: Koncert na rozloučenou v místním klubu - vystoupení Hugo a Zoe a Fiordmoss DJ's.

Během společné práce se ukázalo, že řada z navrhovaných scénářů překračuje svým zábě-

Heraldic model: Every participant was requested to combine text and film still to a form corresponding to the rules of heraldry.

Jibberish: Totalein nonstop 24 krog ak Jibberish lingwas. Derridok ik shamané. H'ma h'ma té, albidain kretve nutita oit p'. Velendekzse óó, urvita Gindya ooap.

Learning from Banja Luka: A collection of material for the compilation of a study about the architecture and urbanism of Banja Luka, analogous to the book Learning from Las Vegas by Robert Venturi, Denise Scott Brown and Steven Izenour.

Washing dirty laundry: Washing laundry in a river.

Lonely hearts: Each participant approached a local inhabitant and invited them to dinner at the Hotel Bosnia. Men invited women, and women men. The result was a community in which half the participants knew each other and the other half didn't, and where there were the same number of women and men.

Closed eyes to Ljubljja: We visited the former mining town of Ljubljja. The director of the children's centre told of life in a city with a ninety percent unemployment rate.

Suburbs: Every day two of us travelled by public transport to the end of the bus line. We tried to chart the place subjectively.

Totem: We attempted to define what a totem is for us, and gathered together several ideas and subjects.

You can travel the world with a sad song: A farewell concert in a local club with performances by Hugo and Zoe and Fiordmoss DJ's.

It became clear during the collective work that many of the proposed scenarios exceeded in scope the time and organisational possibilities of the group, did not result in full agreement being

rem časové a organizační možnosti skupiny, neumožňuje úplnou shodu na podobě jejich řešení, apod. Zároveň se odkryla složitá struktura domněle demokratických principů produkce a nové prvky v dynamice skupiny, jako např. potlačení individuální identity a její nečekané vynořování, disciplína a porušování pravidel, očekávání, jejich naplnění a nenaplnění, ideál zrušení hierarchie kontrastující s vyuštáváním nových sociálních struktur, apod.

3

Kolem horké kaše

(FaVU, Údolní 19, Brno, 26 10 2010)

Бања Лука In ARCUEIL

(Paříž, 16 – 30 07 2011)

Minikolo

(Petit Café, Mikulov, 08 08 2011)

Opening Fingerboard Playground & Contest

(SVČ Brno Lesná, Brno, 08 10 2011)

Co je na stole

(Berlinské model, Praha, 20 – 22 01 2012)

Meeting Uncle Freud

(Ateliér Kultur Kontakt, Vídeň, 04 – 05 02 2012)

Kolem horké kaše (Beat About The Bush)

(FaVU, Údolní 19, Brno, 26 October 2010)

Бања Лука in ARCUEIL

(Paris, 16 to 30 July 2011)

Minikolo

(Petit Café, Mikulov, 8 August 2011)

Opening Fingerboard Playground & Contest

(Brno Lesná Leisure Centre, Brno, 8 October 2011)

Co je na stole (What's On The Table)

(Berlinské model, Prague, 20 to 22 January 2012)

Meeting Uncle Freud

(Atelier Kultur Kontakt, Vienna, 4 to 5 February 2012)

4

V pražském tranzitdisplayi se Ateliér Бања Лука pokusil o prostorovou syntézu dosavadní zkušenosti zahrnující jak specifickou postprodukci společně vytvořeného materiálu, tak dekódování jeho vztahu k „neviditelným“ aspektům fungování ateliéru – ke křížení skupinových a individuálních faktorů v procesu tvorby, ale rovněž k okolostojícím (ale nikoli „nezúčastněným“) zkušenostem, emocím a vzpomínkám. K jejich analýze a uspořádání byl zvolen a na potřeby galerijní prezentace adaptován

At tranzitdisplay, Prague, Atelier Бања Лука attempted to find a spatial synthesis of its experience up till that point in time, including both the specific postproduction of collectively created material, and the decoding of its relationship to "invisible" aspects of the functioning of the studio, i.e. to the intersection of group and individual factors in the process of creation, but also to incidental (though by no means "non-participating") experiences, emotions and memories. In order to analyse and arrange these and to meet the needs of presenta-

terapeutický model tzv. systémové konstelace, jehož „surovinou obsahu“ se staly všechny zmíněné aspekty kolektivních aktivit ateliéru. S ohledem na ateliérovou praxí průběžných seminářů a akcí byla pro galerijní instalaci zvolena forma postupného kladení vrstev, které v prostoru zhmatňují před výstavou i jejím průběhu.

„Takto bychom vlastně nainstalovali výstavu a sledovali, jestli se nám ‘artefakty’ dostávají do nějakého vztahu.“

(Jiří Ptáček, z emailu 4 kruhy a Manuál k užití následujících dnů zaslaného členům Ateliéru Бања Лука 14. 2. 2012)

Ke spolupráci na konstelacích byl získán mladý psycholog Vojtěch Franče. Na poslední přípravné schůzce ve Vídni byly sestaveny čtyři základní okruhy témat, které Ateliér Бања Лука provázejí od počáteční fáze až k realizaci výstavy. První zahrnul všechny identifikované metody, jež se v průběhu necelých dvou let vyskytly (jako plánované i neplánované, vědomé i nezamýšlené). Druhý sledoval úrovně osobní zkušenosti, třetí cíle a ambice spojené s vytvářením „výstavy“ (z jejíž ideje ateliér vyšel a po všech peripetiích se k ní vrátil). Do čtvrtého okruhu byly zařazeny pojmy spojené s kolektivem a individuálními motivacemi k participaci, jeho udržování, opouštění, atd.. Přihlíženo k nim bylo ve fázi pojmenování „problému“, který byl následně podrobен analýze během individuálních konstelací se členy skupiny.

V průběhu společných pobytů v prostoru tranzidisplaye byly některé z těchto pojmu personalizovány, aby mohlo být prozkoumáno jejich psychologické pozadí ve vazbách k jednotlivým členům ateliéru. Z archivu polotovarů, reliktů, podkladů a dokumentací naší dosavadní činnosti byli intuitivně vybíráni symboličtí zástupci těchto partikulárních fenoménů.

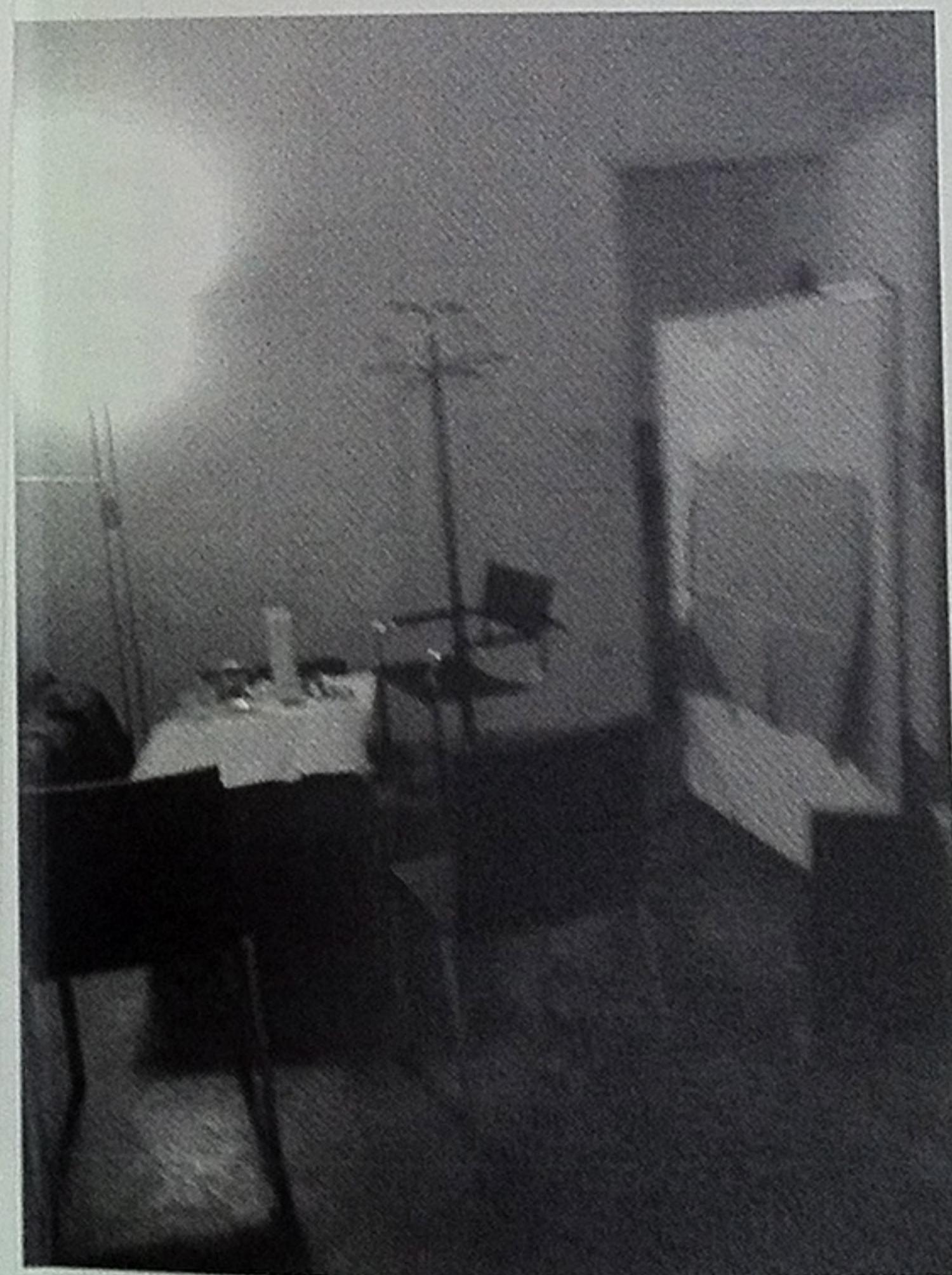
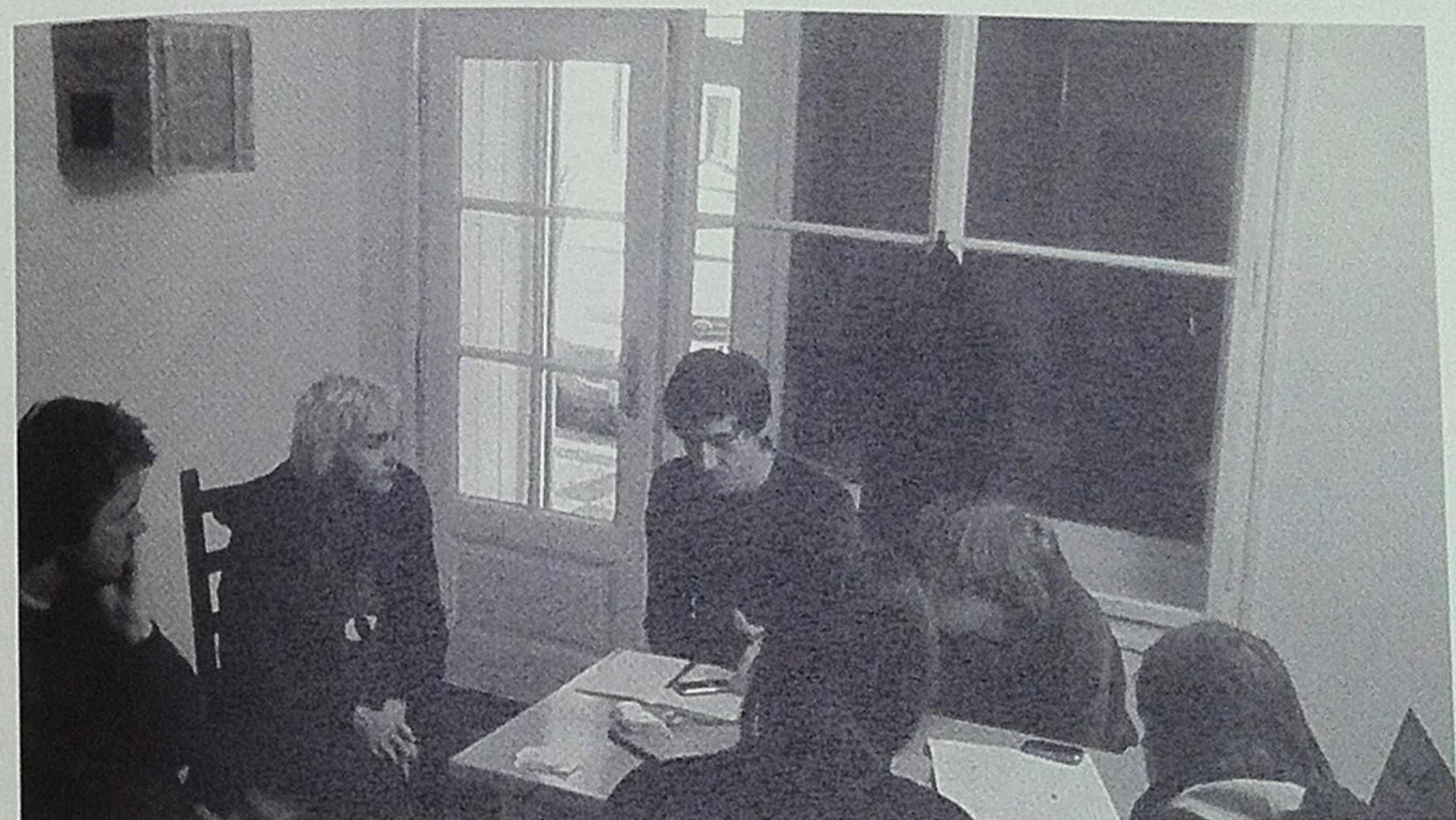
tion in a gallery, a therapeutic model was adapted of systemic constellation, the raw materials of which were all the aspects referred to of the collective activities of the atelier. Given the atelier's practice of organising regular seminars and events, the gradual imposition of layers was selected for the gallery installation, which materialised in the space prior to the exhibition but during the course of the exhibition too.

“In this way we would actually install an exhibition and monitor whether the ‘artefacts’ came into some kind of relationship with us.”

(Jiří Ptáček, from the e-mail 4 circles and user manual for the following days sent to members of the Бања Лука Atelier on 14 February 2012)

The young psychologist Vojtěch Franče collaborated on the constellations. At the last meeting in Vienna, four basic topics were drawn up, which had accompanied the Ateliér Бања Лука from the very start all the way to realisation of the exhibition. The first included all the methods identified, which had appeared during the course of nearly two years (as planned and unplanned, conscious and unintended). The second monitored the level of personal experience, the third the aims and ambitions linked with the creation of an “exhibition” (from which idea the atelier arose and to which it returned from all serendipities). The fourth circle comprised concepts linked with collective and individual motivations behind participation, the maintenance or abandonment thereof, etc. This was taken into account during the phase which involved naming a “problem”, which was subsequently subjected to analysis during individual constellations with members of the group.

During the course of the group visits to the premises of tranzidisplay, several of these concepts were personalised so that their psychological background could be examined in relation to individual members of the atelier. From the archive of work in progress – relicts, source material and documentation of our activities up until that point – symbolic representatives of these particular phenomena were selected on an intuitive basis.

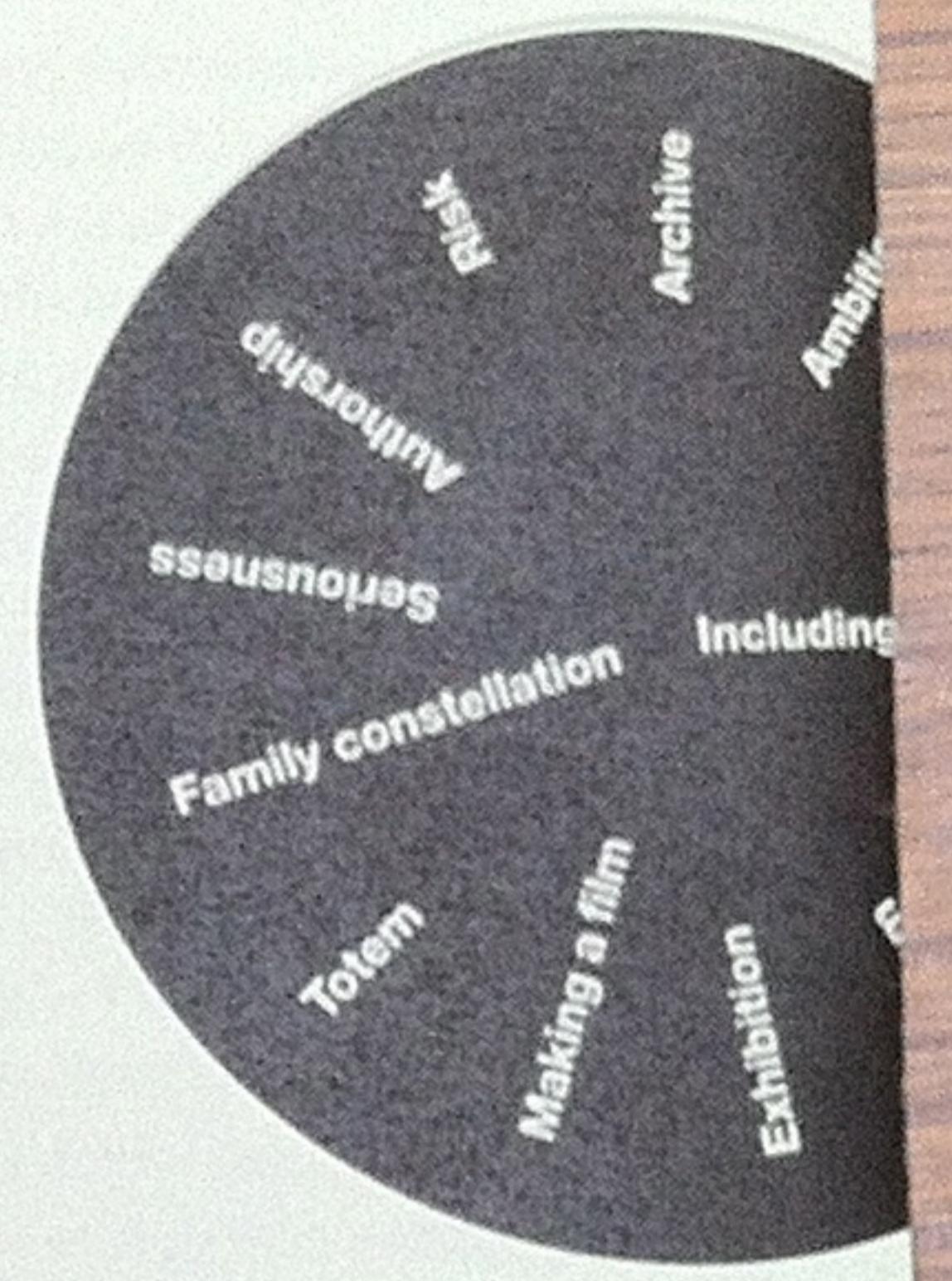
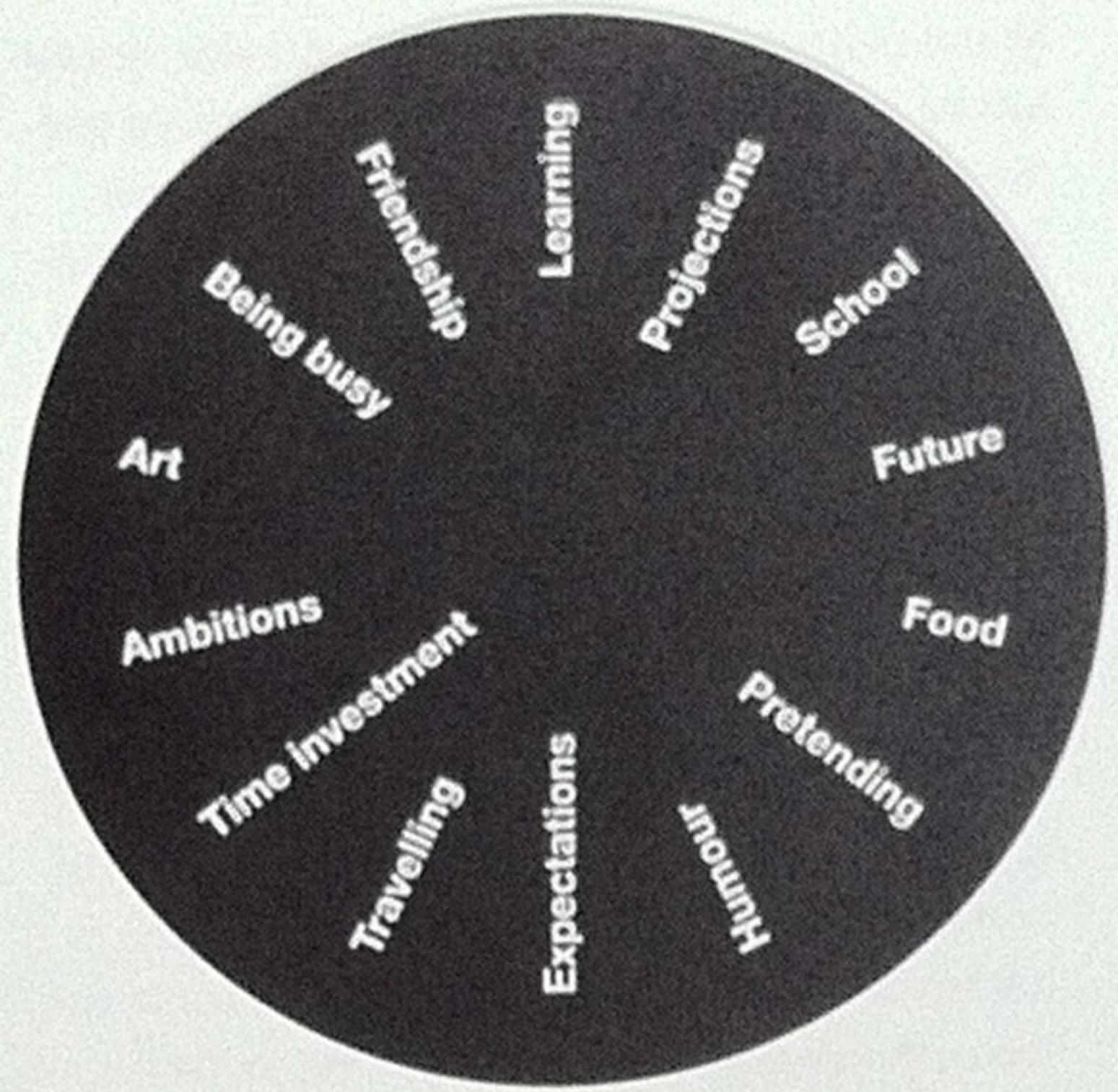

Při systémových konstelacích hraje významnou úlohu prostor a v něm se odehrávající pohyb vybraných osob a symbolů. Fyzické pocity a dialog s terapeutem a zúčastněnými „figuranty“ vede přes nalezení zastřené podstaty zvolených „problémů“ a jejich sepjetí s návaznými faktory až k jejich konečnému nahlédnutí. Nárustající „nepořádek“ na podlaze tranzitdisplay je fixovaným záznamem nahlédnutí základních aspektů fungování skupiny – exkurzem do jejího nevědomí. Metoda opět dostala přednost před předběžným přijetím závěru, tvůrčí koncept před přijetím některého z nabízejících se estetických přístupů k instalaci uměleckých děl. Pokračováním systémových konstelací po zpřístupnění instalace se ovšem chceme dobrat k poznání, zda se mezi materiélem Ateliéru Бања Лука přeci jen nezačnou vytvářet klíčová místa, uzlové body či významová pole upozorňující na hlubší opodstatnění potřeby potýkat se s ideály a praxí kolektivní umělecké tvorby.

„První tři sestavy rodinných konstelací pojmenovaly významné okolnosti (komplikace, nevyhnutelnosti...), které provázejí každé naše setkání. Je to absence části skupiny, již v Banja Luce byla skupina účastníků ve spojení s těmi, co nedorazili, a pocit, že nejsme všichni, případně že nejsme u toho, nás neopouští. Další konstantou je přítomnost či absence pocitu zapojení do 'práce skupiny': nakolik se opravdu zúčastním toho, co se děje, a nakolik si to uvědomují jen díky tomu, že se chvílemi stávám pozorovatelkou? Někdy mi stačí, že tu jen tak jsem, během konstelací je to můj hlavní úkol. Jsem tu já pro skupinu, nebo spíše skupina pro mě je jakýmsi kurzem, jehož smysl nemusím ted' znát? A nakonec nejzahavější otázka. Má tento projekt nějaký konec? Ukončí činnost ABL výstava? Možná jde jen o další mezistupeň v transformaci zpracovaného i nezpracovaného materiálu, vzpomínek a ambicí i přediva vzájemných vztahů.“
(z deníku Lenky Vítkové, 16. února 2012)

Space plays an important role in systematic constellations and the movement of selected persons and symbols takes place within this space. Physical feelings and dialogue with the therapist and participating figures leads via the finding of a hazy basis to the selected "problem" and its combination with linked factors, all the way to the final examination. The growing "mess" on the floor of tranzitdisplay is a fixed record of the examination of the basic aspects of the functioning of the group, an excursion into its unconscious. Method was again given priority over the preliminary acceptance of a conclusion, and the creative concept given priority over acceptance of one of the aestheticising approaches available to the installation of artworks. However, by continuing the systemic constellations after making the installation accessible we want to arrive at a recognition of whether a key place is not only now beginning to be created amongst the materials of the Atelier Бања Лука, nodal points or significant fields pointing to the deeper justification of the need to encounter the ideals and practice of collective artistic creation.

"The first three sets of family constellations named important circumstances (complications, inevitabilities...), which accompany every one of our meetings. This involved the absence of part of the group, which in Banja Luka was the group of participants associated with those who did not come, and the feeling that we were not all present, or that we were not there and they had not abandoned us. The next constant is the presence or absence of the feeling of involvement in "teamwork": to what extent I genuinely participate in what is going on, and to what extent I realise it only because there are moments when I become an observer? Sometimes it is enough for me to be here, during the constellation it is my main task. Am I here for the group, or is the group for me a kind of course, the meaning of which I don't yet have to know? And finally the trickiest question of them all: does this project have any end? Will the ABL exhibition represent the end of activities? Perhaps this is simply another intermediate stage in the transformation of the processed and unprocessed material, memories and ambitions and strands of mutual relationships."

Ateliér Baњa Luka: Jesper Alvaer, Anna Balážová,
Mladen Bundalo, Filip Cenek, Isabela Grosseová,
Petra Hermanová, Markéta Lisá, Johana Merta,
Ondřej Merta, Vilém Novák, Roman Přikryl,
Zuzana Přikrylová, Jiří Ptáček, Filip Smetana,
Dajan Špirić, Lenka Vítková, Jan Zálešák

